

Monikielinen oppilas luokassa – Kielitietoinen ja monikielinen pedagogiikka

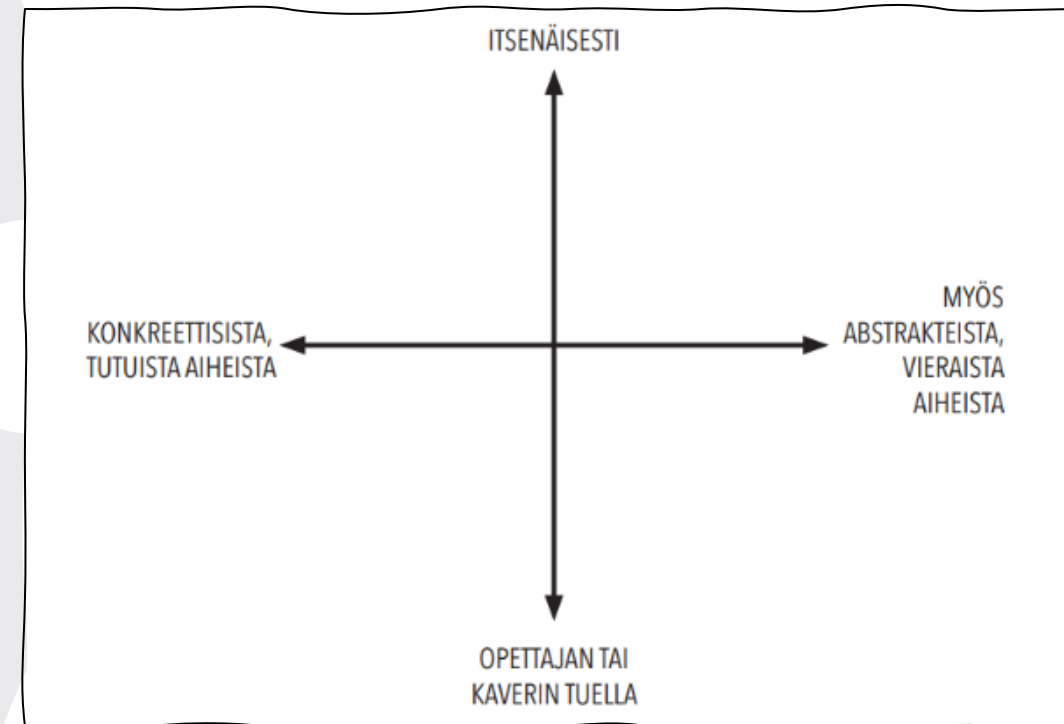
Eija Aalto ja Josephine Moate

OKLA1019 Oppiminen ja ohjaus 2:
pedagogiikka kaikkien koulussa

23.09.2025

Tavoitteena tänään

- Ymmärtää pääkäsitteet *monikielisyys ja kielitietoisuus; limittäiskieleily*
- Tunnistaa kielen rooli oppimisessa ja kaikkien oppilaiden osallisuudessa
- Mistä aloitetaan: yksilöstä ja ryhmästä
- Tuntea kielitietoisia käytänteitä ja keinoja tukea monikielisiä oppilaita

Formal definitions & authentic examples

The tidy and the real

Monikielisyys – OPS 2014

”Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. **Eri kielten käyttö rinnakkain** koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista **asenteista** ja ymmärretään **kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa.**”

Käsitteet: *Monikielisyys, kielitietoisuus ja limittäiskieleily*

- **Monikielisyys** (multilingualism)
 - vs. yksikielisyys ("yksikielisyyden normi")
 - kaikki kielet, rekisterit, multimodaaliset keinot vuorovaikuttaa
 - "äidinkielen"? Kielitaito aina muutoksessa ja kesken.
- **Kielitietoisuus** (language awareness)
 - avoin ja arvostava suhtautuminen kieliin, kielenkäyttöön ja kielen käyttäjiin.
 - taito ohjata kielenkäytön tarkasteluun ja ihmettelyyn.
 - eri kielten näkyväksi tekeminen ja hyödyntäminen kaikkien oppiaineiden oppimisessa.
 - ymmärrys kielen kytkeytymisestä osallisuuteen ja identiteettiin.
- **Limittäiskieleily** (translanguaging)
 - kielellisten resurssien joustava käyttö eri tilanteissa
 - kaikki kielelliset resurssit oppimisen välineinä

Monikielisyyttä koulussa

"Sergei puhui puhelimeen venäjäksi, ja minäkin ymmärsin sen verran, että hän sanoi: 'Mitä teet kotona, sinun pitäisi olla koulussa'.

Tähän Ronya kommentoi jotain "Miks se on kotona?" tai "Miksei se oo koulussa?", ja suomalainen tyttö kysyi, osaako Ronya venäjää.

Ronya sanoi: "Voi kulta pieni, mä oon kolme vuotta ollu venäläisten kanssa, niin kyl siinä oppii." Hän selitti vielä minulle: "Kyl mä oikeesti ymmärrän aika paljon, mä oon ollu niin paljon venäläisten kaa." Kysyin, että kavereiltako Ronya vain on oppinut. Niin kuulemma."

Monikielisyyttä käytännössä

Lue Rezan ja suomalaisen Ronjan WhatsApp-viestiketju ja pohdi:

- Millaista tilanteista kielitaitoa Rezalla on viestiketjussa?
- Mitä etua on kaikkien yhteisten resurssien käytöstä?
- **Mitä tapahtuisi, jos vuorovaikutus pakotettaisiin yksikieliseksi?**

Reza: Moi! Monta sulla on se tool että Tarvitse mustikoilla

Ronja: Tarkoitatko **poimureita**? (kuva poimurista)
Poimuri
Meillä on 2 **poimuria**

Reza: Joo. Mä haluan mennä aamulla Myös sitten **sunkka**

Ronja: Sankko, joo! Meiltä voit lainata **poimureita** ja **sankkoa**!

Reza: Voitko selittää englantia

Ronja: (Kuva sankosta) **Sankko (tai ämpäri) Kirjoitit sunkka, mutta tarkoititko sankko?** Are you going with a friend tomorrow? You can borrow these!

Reza: Tarkoitin sun kanssa :-D Mutta aamulla menen ystävän kanssa Sen jälkeen sun kanssa jos menet - - Okei kiitos tästä **piomurista**

(Seuraavana päivänä:)

Reza: Moi Mennäänkö? Mä kävin jo mutta ei o vielä yksi **sanko full** Ja pitääkö olla **cleaned**?

Ronja: Joo, **puhdistettu (cleaned)** :-) Mennään vaan! Sopiiko klo 15 jälkeen? Sitten on sanko **täysi (full)**. Onko sulla **väline**, jolla on helppo puhdistaa?

Reza: Ei ole **väline** :- (Puhdistaa on tosi vaikeampi

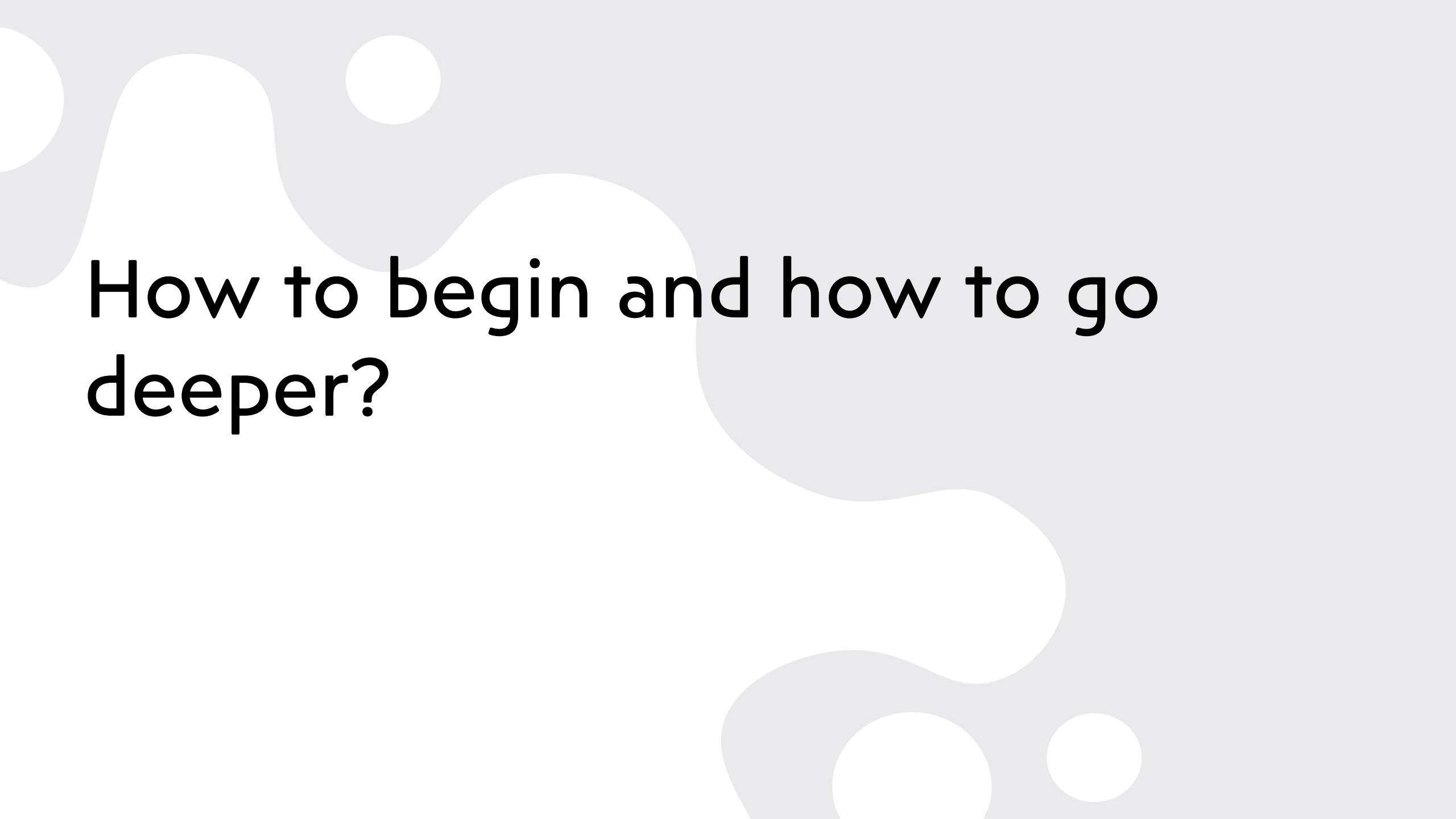
--

Jo mä menen keräämään huomenna jos ei o kiire hanelle And did they **give back** sanko? Ehkä voin viedä some how

Ronja: Joo, anteeksi, unohdin **antaa** sulle sangon **takaisin**!

--

Reza: Moi mä keräsin mustikoita Ei ole vielä **täysi** Heti kun meni täydeksi kerron Ja pitääkö viedä se?

How to begin and how to go
deeper?

Tukea oppitunnilla, esim.

Tunnin aihe ja **rakenne näkyville** tauluun

Avainkäsitteet ja sanat koko ajan näkyvillä

Selkeät **siirtymät** aiheesta ja toiminnosta toiseen.

Monikanavaisuus: käy asiat läpi aina vähintään kahdella eri tavalla, esim. sekä suullisesti että visuaalisesti.

Havainnollista ja visuaalista (kuvat, kaaviot, piirroksot; toiminnallisuus) – **mallinna** opiskelua.

Opeta oppikirjan kanssa työskentelyä (lukustrategiat)

Pidä riittävän pitkiä **tauvoja** kysymysten jälkeen.

Tarkista ymmärtäminen usein ja monella tavalla. → oppilaan lähelle

Monipuolinen, keskustelevala ilmapiiri, jossa **tilaa** oppilaiden **omalle puheelle**

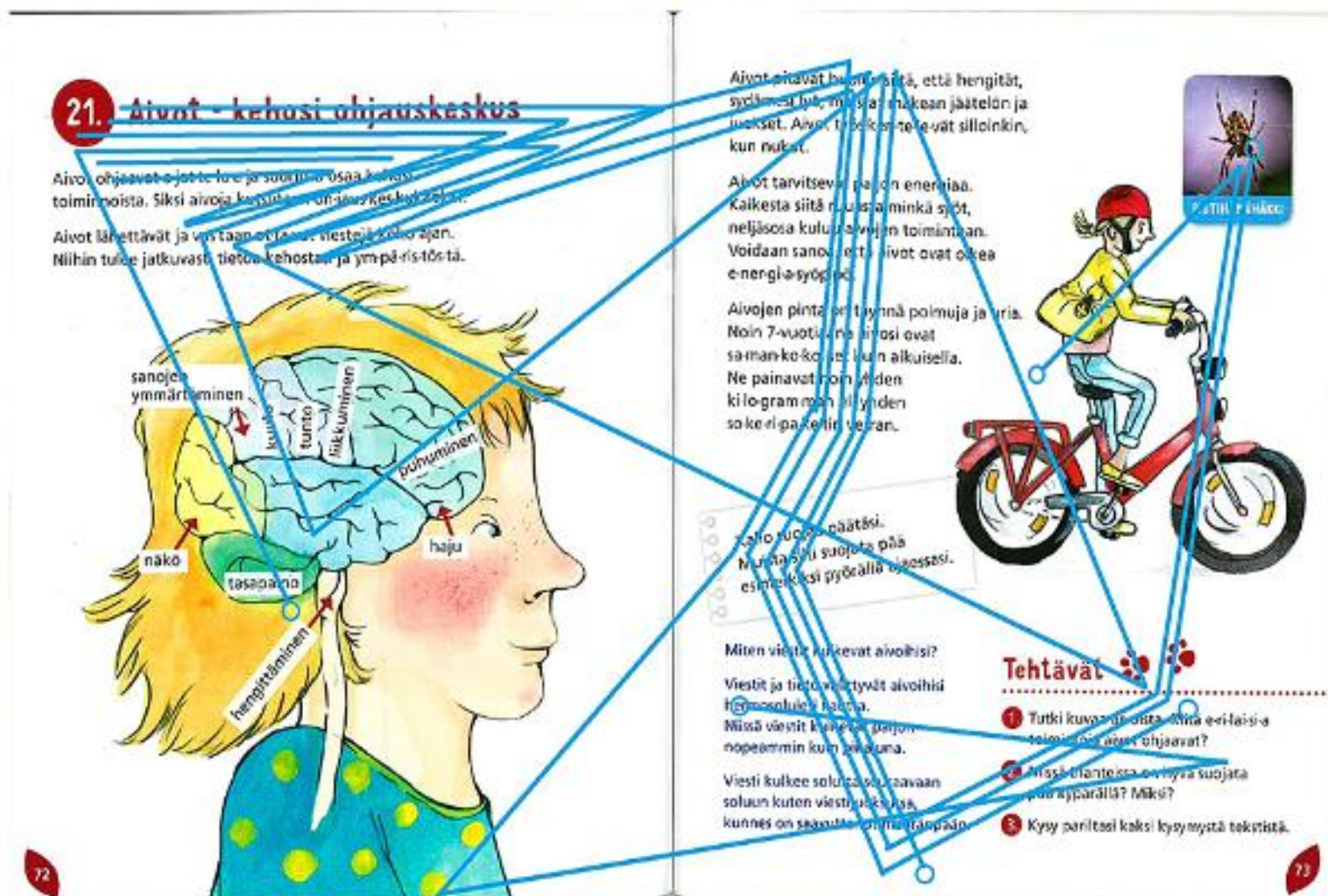
Tunnin lopussa pohditaan oppitunnin **kolme keskeistä asiaa**. Ne kerrataan seuraavan tunnin alussa.

Reading

Reading pathways, reading strategies, reading meaning

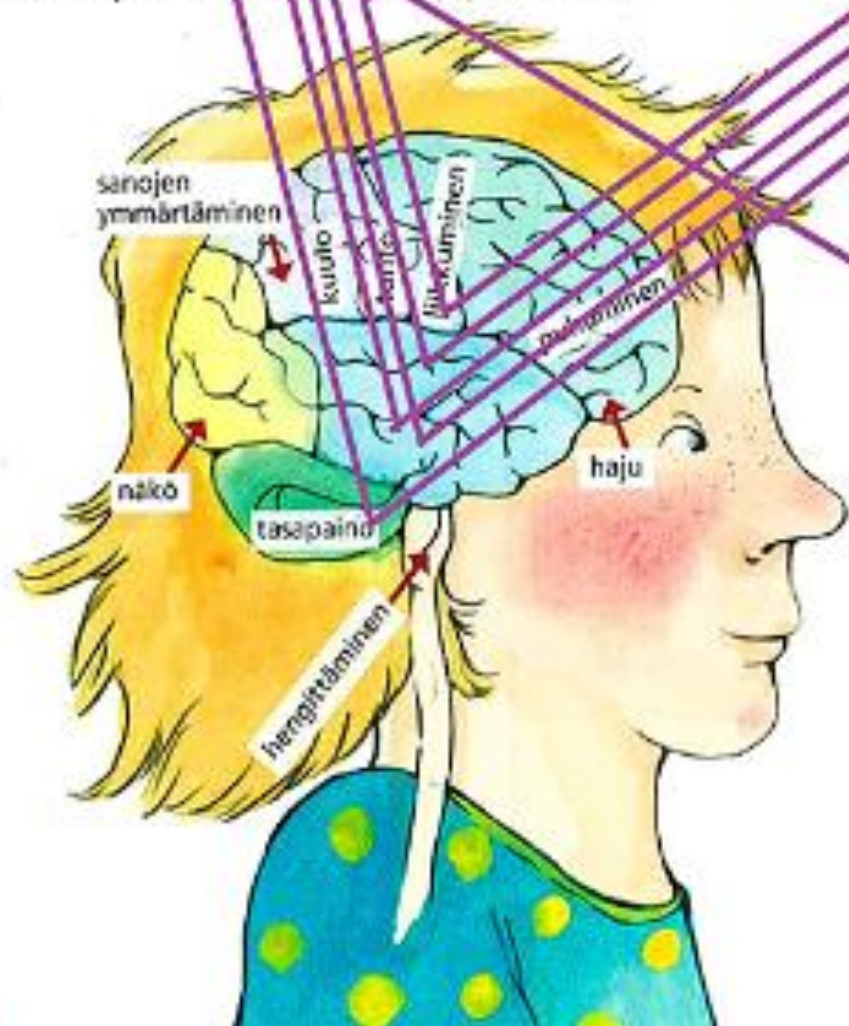
Kuva 3. Tokaluokkalaisten tyydyttävien lukijoiden lukureitit. Lukureitit on pelkistetty oppilaiden kuvauksien ja videolla esitetyn demonstraation pohjalta. Kuvan alkuperäinen lähde: Aavikko ym., 2016a, ss. 72–73.

21. Aivot - kehoasi ohjauskeskus

Aivot ohjaavat ajattelua ja suurinta osaa kehoasi toiminnasta. Siksi aivoja kutsutaan ohjauskeskukseksi.

Aivot lähettävät ja vastaanottavat viestejä koko ajan. Niihin tulee jatkuvasti tietoa kehostasi ja ympäristöstä.

Aivot pitävät huolen siitä, että hengität, sydämesi lyö, lämpösi on oikean jaatelon ja juokset. Aivot huolehtivat myös silloinkin, kun nukut.

Aivot tarvitsevat paljon energiaa. Kaikista siitä ruuasta, jonka syöt, nelijäsosa kuluu aivojen toimintaan. Voidaan sanoa, että aivot ovat oikea energiasyöppö.

Aivojen pinta on täynnä poimuja ja uria. Noin 7-vuotiaana aivosi ovat saman kokoiset kuin aikuisella. Ne painavat noin yhden kilogramman ja niiden sokeita peiteverran.

Kallonsi ja päätäsi
Muista suojata pää
esimerkiksi kypärällä ajatessasi.

Miten viestit kulkivat aivoihisi?

Viestit ja tiedot kulkivat aivoihisi hermosolujen kautta. Niissä viestit kulkivat paljon nopeammin kuin pyörällä.

Viesti kulkee nopeasti suoraan solun solun välillä juoksuun, kunnes on saavuttanut määränpään.

Tehtävät

1. Tutki kuvaa aivoista. Mitä erilaisia toimintoja aivot ohjaavat?
2. Missä tilanteissa on hyvä suojata pää kypärällä? Miksi?
3. Kuuntele äänitallennusta tekstistä.

Chan Mon (pseudonym) has his textbook open ... [he] is writing in his notebook and then he raises his pencil from the paper and remains to look at the page with the tasks: he appears to read the instruction ("Which of the opposition parties in the present parliament have enough benches, in order to interpellate the government?"). He glances at the teacher, raises his hand on the desk and turns his eyes to the textbook again. He once again takes a quick glance at the teacher, or at the students sitting in front of him, but immediately turns his eyes back to the textbook. He appears to be anxious, fidgeting about, gazing at the textbook. Chan Mon once more glances at the teacher, and when he catches his eye, he smiles a bit and raises his hand. Then he turns his eyes back on his textbook. The teacher comes next to Chan Mon's desk. ... Chan Mon draws his book closer, says something and simultaneously points with his pencil at one instruction in the book. The teacher points at the page with his finger and asks "This?" Then, the following dialogue takes place:

T What does opposition [party] mean, do you know?

CM [shakes his head]

T Some, parties, are like, they are in the government. They decide affairs and then, some parties have stayed out of the government. They are like in the opposition then, they don't get to govern affairs, [but] they can express their opinions, they can comment, on the government

Girl1 it's forty-one /already

Girl2 /Hey, can we go already [Pena] (to the teacher)

T An opposition party, these are like

Girl1 Uncle Pena can we go (to the teacher)

T Well, I cannot explain it [now] no you cannot go yet (to the girls)

Pöyhönen & Saario (2009)

Teacher moves away from Chan Mon's desk. He finishes the lesson in a couple of minutes.

Miten lähestyä tätä terveystiedon tekstiä kielitietoisesti?

Mitä Hamid oppii, jos

- ☐ tekstiä ei lueta ollenkaan ja Hamid kopioi opettajan listaamat ydinasiat taululta vihkoon?
- ☐ luetaan teksti alusta loppuun ääneen?
- ☐ alleviivataan ja selitetään kaikki vieraat sanat?
- ☐ teksti annetaan hänelle kotitehtäväksi ohjeella: *Lue teksti ja vastaa kysymyksiin?*

Keliakia

Keliakia on elinikäinen sairaus, jossa eräiden viljojen (vehnä, ruis ja ohra) sisältämä gluteeni-niminen proteiini vahingoittaa ohutsuolen limakalvoa aiheuttaen tulehdusreaktion ja suolinukan vaurioitumisen. Noin joka sadas suomalainen sairastaa keliakiaa. Ohutsuolen pinnalla olevat solut vahingoittuvat ja häviävät vähitellen.

Keliakian oireet voivat olla monenlaisia, niitä voi olla yksi tai useampia. Tyyppillisiä oireita ovat vatsavaivat, laihtuminen, ripuli, väsymys, ruokahaluttomuus, anemia, luustokivut ja vuodot. Keliakia voi ilmetä myös voimakkaasti kutisevana ihottumana tai haavaumina. Lisäksi oireita voivat olla lapsettomuus, masennus, hermosäryt sekä lihaskivut.

Lapsilla keliakia voi aiheuttaa kasvuhäiriöitä ja murrosiän viivästymistä. Keliakiasta voi seurata keskushermostovaurioita, maksasairauksia, hedelmättömyyttä ja osteoporoosia. Hoitamattomana keliakia altistaa diabetekselle, hammassairauksille, eräille sydäntaudeille sekä syöpäkasvaimille.

Ainoa hoito keliakiaan on poistaa ruokavalioista kaikki vehnää, ruista tai ohraa sisältävät viljavalmisteet. Kaura sopii osalle keliakikoista. Tätä ruokavaliota on noudatettava tarkasti ja täydellisesti koko elinikä. Gluteenia sisältävät valmisteet on poistettava ruokavalioista kokonaan. Pelkkä gluteenin vähentäminen ei riitä, sillä ohutsuolen seinämät voivat vaurioitua uudelleen pienestäkin gluteenimäärästä. Hyvää tarkoittavien sukulaisten on joskus vaikea ymmärtää diietin ehdottomuutta.

Kouluruokailussa keliakiaa sairastavalle varataan omat gluteenittomat annokset. Ruokaostoksilla keliakikon tulee lukea pakkausten tuoteselosteet hyvin tarkkaan.

Hyvä vinkki ulkomailla matkustavalle on ottaa mukaansa kohdemaan kielellä kirjoitetut ohjeet taudin luonteesta. Esimerkiksi Suomen Keliakialiiton Internet-sivuilla (www.keliakia.org) on käännettynä 25:llä eri kielellä seuraava teksti:

"Sairastan keliakiaa, joten en voi syödä pieniäkään määriä vehnää, ruista, ohraa tai kauraa. Voitteko valmistaa ruokani käyttämällä esimerkiksi maissia, riisiä, hirssiä, tattaria, soijaa, perunajauhoja tai kokonaan ilman viljatuotteita?"

Miten lähestyä tätä terveystiedon tekstiä kielitietoisesti?

Ydinkysymykset:

- Mikä on tekstin *must know* - asiaa?
- Mistä se löytyy tekstistä, kuvista ja graafeista?
- Miten ydinasian voi visuaalistaa?
- Miten ohjata oppilaita käsittelemään teemaa mahdollisimman monipuolisesti?

Keliakia

Keliakia on elinikäinen sairaus, jossa eräiden viljojen (vehnä, ruis ja ohra) sisältämä gluteeni-niminen proteiini vahingoittaa ohutsuolen limakalvoa aiheuttaen tulehdusreaktion ja suolinukan vaurioitumisen. Noin joka sadas suomalainen sairastaa keliakiaa. Ohutsuolen pinnalla olevat solut vahingoittuvat ja häviävät vähitellen.

Keliakian oireet voivat olla monenlaisia, niitä voi olla yksi tai useampia. Tyyppillisiä oireita ovat vatsavaivat, laihtuminen, ripuli, väsymys, ruokahaluttomuus, anemia, luustokivut ja vuodot. Keliakia voi ilmetä myös voimakkaasti kutisevana ihottumana tai haavaumina. Lisäksi oireita voivat olla lapsettomuus, masennus, hermosäryt sekä lihaskivut.

Lapsilla keliakia voi aiheuttaa kasvuhäiriöitä ja murrosiän viivästymistä. Keliakiasta voi seurata keskushermostovaurioita, maksasairauksia, hedelmättömyyttä ja osteoporoosia. Hoitamattomana keliakia altistaa diabetekselle, hammassairauksille, eräille sydäntaudeille sekä syöpäkasvaimille.

Ainoa hoito keliakiaan on poistaa ruokavalioista kaikki vehnää, ruista tai ohraa sisältävät viljavalmisteet. Kaura sopii osalle keliakikoista. Tätä ruokavaliota on noudatettava tarkasti ja täydellisesti koko elinikä. Gluteenia sisältävät valmisteet on poistettava ruokavalioista kokonaan. Pelkkä gluteenin vähentäminen ei riitä, sillä ohutsuolen seinämät voivat vaurioitua uudelleen pienestäkin gluteenimäärästä. Hyvää tarkoittavien sukulaisten on joskus vaikea ymmärtää dieetin ehdottomuutta.

Kouluruokailussa keliakiaa sairastavalle varataan omat gluteenittomat annokset. Ruokaostoksilla keliakikon tulee lukea pakkausten tuoteselosteet hyvin tarkkaan.

Hyvä vinkki ulkomailla matkustavalle on ottaa mukaansa kohdemaan kielellä kirjoitetut ohjeet taudin luonteesta. Esimerkiksi Suomen Keliakialiiton Internet-sivuilla (www.keliakia.org) on käännettynä 25:llä eri kielellä seuraava teksti:

"Sairastan keliakiaa, joten en voi syödä pieniäkään määriä vehnää, ruista, ohraa tai kauraa. Voitteko valmistaa ruokani käyttämällä esimerkiksi maissia, riisiä, hirssiä, tattaria, soijaa, perunajauhoja tai kokonaan ilman viljatuotteita?"

Aktivoi aiemmat tiedot, ajattelu ja sanasto

Esim. parikeskustelu, mistä ruoasta et tykkää, mille olet allerginen? Entä muut perheessä?

Esim. kuvia ruoka-aineista:

Pareittain rastitaan yli kuvat, joita ei voi syödä, jos on jokin erikoisruokavalio

Ohjaa lukemista

Opettajajohtoisesti tai esim. pareittain

- Mikä on tekstin teema?
- Mitä ydinkäsite tarkoittaa? Missä se selitetään tekstissä? Sano se omin sanoin.
- Millainen rakenne tekstissä on:
 - Mistä osista teksti koostuu?
 - Mistä näkökulmista aihetta lähestytään? (kunkin kappaleen fokus)
- Missä on tekstin tärkeä tieto?

Keliakia

Keliakia on elinikäinen sairaus, jossa eräiden viljojen (vehnä, ruis ja ohra) sisältämä gluteeni-niminen proteiini vahingoittaa ohutsuolen limakalvoa aiheuttaen tulehdusreaktion ja suolinukan vaurioitumisen. Noin joka sadas suomalainen sairastaa keliakiaa. Ohutsuolen pinnalla olevat solut vahingoittuvat ja häviävät vähitellen.

Keliakian oireet voivat olla monenlaisia, niitä voi olla yksi tai useampia. Tyyppillisiä oireita ovat vatsavaivat, laihtuminen, ripuli, väsymys, ruokahaluttomuus, anemia, luustokivut ja vuodot. Keliakia voi ilmetä myös voimakkaasti kutisevana ihottumana tai haavaumina. Lisäksi oireita voivat olla lapsettomuus, masennus, hermosäryt sekä lihaskivut.

Lapsilla keliakia voi aiheuttaa kasvuhäiriöitä ja murrosiän viivästymistä. Keliakiasta voi seurata keskushermostovaurioita, maksasairauksia, hedelmättömyyttä ja osteoporoosia. Hoitamattomana keliakia altistaa diabetekselle, hammassairauksille, eräille sydäntaudeille sekä syöpäkasvaimille.

Ainaka hoito keliakiaan on poistaa ruokavalioista kaikki vehnää, ruista tai ohraa sisältävät viljavalmisteet. Kaura sopii osalle keliakikoista. Tätä ruokavaliota on noudatettava tarkasti ja täydellisesti koko elinikä. Gluteenia sisältävät valmisteet on poistettava ruokavalioista kokonaan. Pelkkä gluteenin vähentäminen ei riitä, sillä ohutsuolen seinämät voivat vaurioitua uudelleen pienestäkin gluteenimäärästä. Hyvää tarkoittavien sukulaisten on joskus vaikea ymmärtää dieetin ehdottomuutta.

Kouluruokailussa keliakiaa sairastavalle varataan omat gluteenittomat annokset. Ruokaostoksilla keliakikon tulee lukea pakkausten tuoteselosteet hyvin tarkkaan.

Hyvä vinkki ulkomailla matkustavalle on ottaa mukaansa kohdemaan kielellä kirjoitetut ohjeet taudin luonteesta. Esimerkiksi Suomen Keliakialiiton Internet-sivuilla (www.keliakia.org) on käännettynä 25:llä eri kielellä seuraava teksti:

"Sairastan keliakiaa, joten en voi syödä pieniäkään määriä vehnää, ruista, ohraa tai kauraa. Voitteko valmistaa ruokani käyttämällä esimerkiksi maissia, riisiä, hirssiä, tattaria, soijaa, perunajauhoja tai kokonaan ilman viljatuotteita?"

Building multilingual, multimodal resources

3. When I am allowed to use Urdu in class it helps me to read and write English. When I have to learn new English words I remember them faster if I study the words in Urdu. Like this

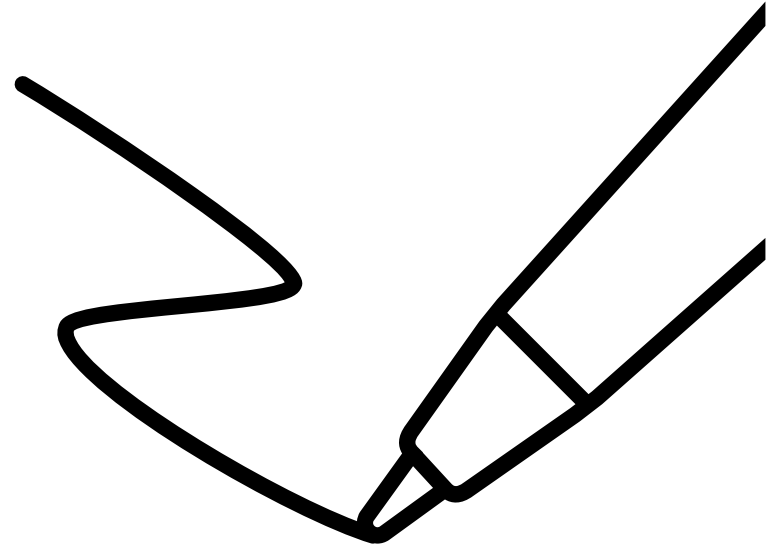
New words

English	UrDU	Picteur
Lungs	پھیپھڑے	
Kidneys	کُترے	
heart	دل	

Speaking & writing

Text types, supporting writing

Tekstilajien jatkumo – from the everyday to expert, from spoken to written

Kielenkäyttötilanne	Tekstilaji	Teksti
1. Oppilaat tutkivat pienryhmässä metallien magneettisuutta.	Suullinen kuvaus	Kato, se saa ne liikkuu. Noi ei tarttunu.
2. Oppilaat raportoivat muulle luokalle havainnoistaan.	Suullinen selostus	Me saatiin selville, että nastat tarttuvat magneettiin.
3. Oppilaat kirjoittavat raportin kokeestaan.	Kirjallinen selostus	Kokeemme osoitti, että magneetti vetää puoleensa joitain metalleja.
4. Lasten tietokirjan teksti.	Luonnontieteellinen selitys	Magneettista vetovoimaa ilmenee ainoastaan rautapitoisten metallien välillä.

TEKSTILAJIIPERHE JA SEN PÄÄTAVOITE	TEKSTILAJI	TAVOITE	TYYPILLISET VAIHEET
KERTO VAT TEKSTIT: elämysten tuottaminen, viihdyttäminen, yhteyden luominen tarinan avulla, mielenkiinnon ylläpitäminen tarinan avulla	1. suljettu kertomus	kerrotaan elämksellinen tarina, jossa ratkotaan tapahtumaketjun mutkistava käänne	alkuasetelma – käänteeseen johtava tapahtumaketju – loppuratkaisu – (opetus tai moraalii)
	2. avoin kertomus	kerrotaan elämksellisestä tapahtumasta tai tapahtumaketjusta tavoitteena tunteiden jakaminen	alkuasetelma – merkille pantava tai erikoinen tapahtuma(ketju) – reaktio
	3. tulkittu kertomus	kerrotaan elämksellisestä tapahtumasta tai tapahtumaketjusta tavoitteena ihmisen tai ihmisen käyttäytyminen moraalinen arvio	alkuasetelma – kronologinen tapahtumaketju
	4. omakohtainen kertomus	jaetaan omakohtaisia kokemuksia	alkuasetelma – kronologinen tapahtumaketju
	5. uutinen	kerrotaan tärkeäksi arvioidusta ajankohtaisesta tapahtumasta	uutisoitavan asian ydin – tarkentaminen tai eri näkökulmat uutiseen (tärkeysjärjestyksessä)
KUVA AVAT TEKSTIT (TIETOTEKSTIT): välitetään tietoa kuvausten, selostusten ja selitysten avulla	6. (omaelämä)kerrallinen kirjoitus	kerrotaan oman/toisen elämän keskeisistä tapahtumista (vrt. 4)	alkuasetelma – elämän vaiheet kronologisessa järjestyksessä syntymästä nykypäivään/kuolemaan (vrt. 4)
	7. historian kirjoitus, historiikki	kerrotaan historiallisia (yhteisön kannalta tärkeinä pidettyjä, menneiden aikojen) tapahtumia	tausta – historian vaiheet kronologisessa järjestyksessä

	8. historian selvitys	selitetään historiallisia (kieliyhteisön kannalta tärkeinä pidettyjä, menneiden aikojen) tapahtumia (vrt. 6)	tausta – historian vaiheiden syyt ja seuraukset
	9. (fyysisen tai sosiaalisen maailman) ilmiön kuvaus	kuvataan ilmiö (esim. vesinokkaeläin, ihmisen fysiologia, organisaation rakenne)	Kuvaus voi olla deskriptiivinen (ilmiö – sen kuvaus eri näkökulmista), luokitteleva (ilmiön kokonaisuus – luokittelu eri alalajeihin tai - käsitteisiin), koostumuksellinen tai hierarkkinen (ilmiön kokonaisuus – osat)
	10. (fyysisen tai sosiaalisen maailman) ilmiön selitys	selitetään ilmiö (esim. veden kiertokulku, ilmastoin lämpeneminen, puiden hakkuiden seuraukset)	Selitys voi olla sekventiaalinen tai syklinen (ilmiö – syy – seuraukset – ketju tai - sykli), konditionaalinen (ilmiö – vaihtoehdot – ehdot – seuraukset [jos tietty ehto täyttyy]), faktorinen (tulos – monesta syystä koostuva selitys), konsektiivinen (syy – monet seuraukset)
	11. säännöt, määräykset	kerrotaan, mitä saa ja mitä ei saa tehdä	säännöt peräkkäin (tärkeys- ja/tai hierarkkisessa järjestyksessä)
	12. ohjeet	kerrotaan, miten jotain tehdään (esim. koe tai algoritmi) tai miten suoritetaan menettely tms.	tavoite, aineisto, askeleet
OHJAA VAT TEKSTIT: ohjataan yksilön ja ryhmän toimintaa tai selostetaan toimintatapaa	13. toimintatavan selostus	selostetaan, miten jotain (esim. laboratoriotyö tai muu tutkimus) on tehty	tavoite, käytetty metodi, tulokset

KANTAA OTTAVAT JA POHTIVAT TEKSTIT: pyritään saamaan lukija, kuulija tai katsoja vakuuttuneeksi esitetystä asiasta	14. arvio	arvioidaan kirjaa, elokuvaa, teatteria, tanssi- tai lauluesitystä tms.	arviotavan kuvaus – evaluointi (peräkkäin tai lomittain) – päätelmä
	15. tekstitulkin	tulkitaan tekstin merkityksiä	tekstin synopsis – evaluointi – yhteenvedo
	16. kriittinen kommentti	kyseenalaistetaan tekstin väittämiä	tekstin dekonstruktio (eli kätettyjen merkitysten osoittaminen) – evaluointi – vaihtoehtojen esittäminen
	17. (perusteltu) kannanotto	Otetaan kantaa jonkin asian tai väitteen puolesta tai vastaan	asia/teesi – argumentit – johtopäätös
	18. (asian) pohdiskelu	pohditaan asiaa ainakin kahdesta eri näkökulmista	asia – eri näkökulmat/puolet – ratkaisu/johtopäätös

Mikä tekstilaji tämä on?

Vad är det för djur? Klassifikation	Hur ser det ut? Utseende	Var finns djuret ? Förekomst och boplatst
Spindeldjur	åtta ben Det finns många olika sorter	bor i torrt gräs Bland växter
Vad äter djuret? Föda	Berätta om ungarna? Fortplantning	Övrigt
äter småkryp fästingar	Honan bär äggen under bakkroppen spinner ett bo tar hand om sina ungar	jagar sin mat spinner inte nät

Kokeellisen työselosteen rakenne oppilaille täydennet- täväksi

Otsikko:

Millaisen kokeellisen työn teitte?

Tehtävänämme oli selvittää...

Teimme kokeen, jossa...

Ensiksi...

Sitten...

Lopuksi...

Hypotesimme oli, että...

Mitä havaitsitte työssä?

Tärkeimpiä havaintojamme olivat...

... mistä päättelimme, että...

Lisäksi...

Miten kokeenne onnistui? Miten tuloksia voi käyttää / soveltaa?

Mielestämme koe onnistui hyvin/huonosti, koska...

Koetulosta voi käyttää / soveltaa... / Tuloksella on merkitystä... (mihin?)

Oppilas tarvitsee mallin: Määritelmä, koevastaus, työselostus...

Versio 1.

Tutkikaa **hyvää esimerkkiä** tekstilajista

Tekstin rakenne ja osat: aloitus, asian käsittely, lopetus...

Tyypilliset ilmaisutavat

Tekstin rakenne annettuna, oppilaat täydentävät ryhmässä sisällöt

Itsenäinen tekstin tuottaminen

Versio 2.

Tutkikaa anonyymia **puutteellista esimerkkiä** tekstilajista ja korjatkaa sitä yhdessä

Hyvä kirjoittaja kirjurina, muu ryhmä ehdottaa, miten korjataan

Pienryhmissä/pareittain oman tekstin tuottaminen

Itsenäinen tekstin tuottaminen

Oppilas tarvitsee mallin

→ Ennen kirjoittamista on tarpeen lukea vastaavaa tekstiä

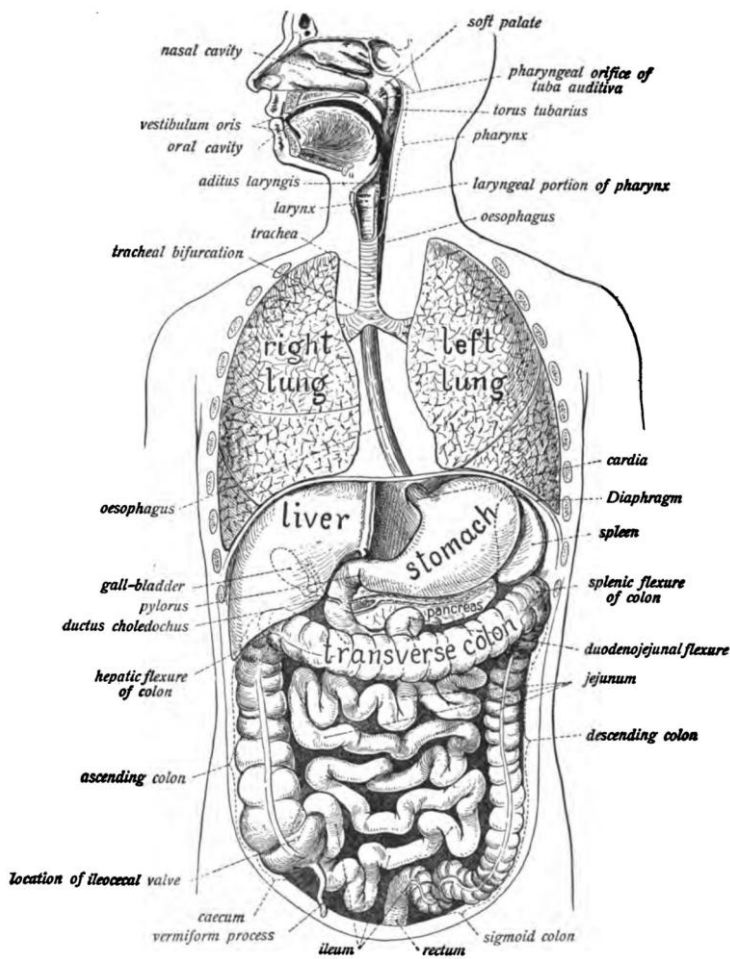
Tue osallisuutta: Visuaalista

Multimodaalisuus

Formal communication is often more than words alone. Illustrations, for example, focus attention and present a lot of information in a very small space.

How to go help students to learn and use scientific language?

English	UrDU	Picteur	Definition
Lungs	پھیپھڑے		
Kidneys	کُترے		
heart	دل		The heart is a very strong muscle that keeps all the blood flowing in your circulatory system

Types of teeth

Humans have three main types of teeth:

1. Incisors

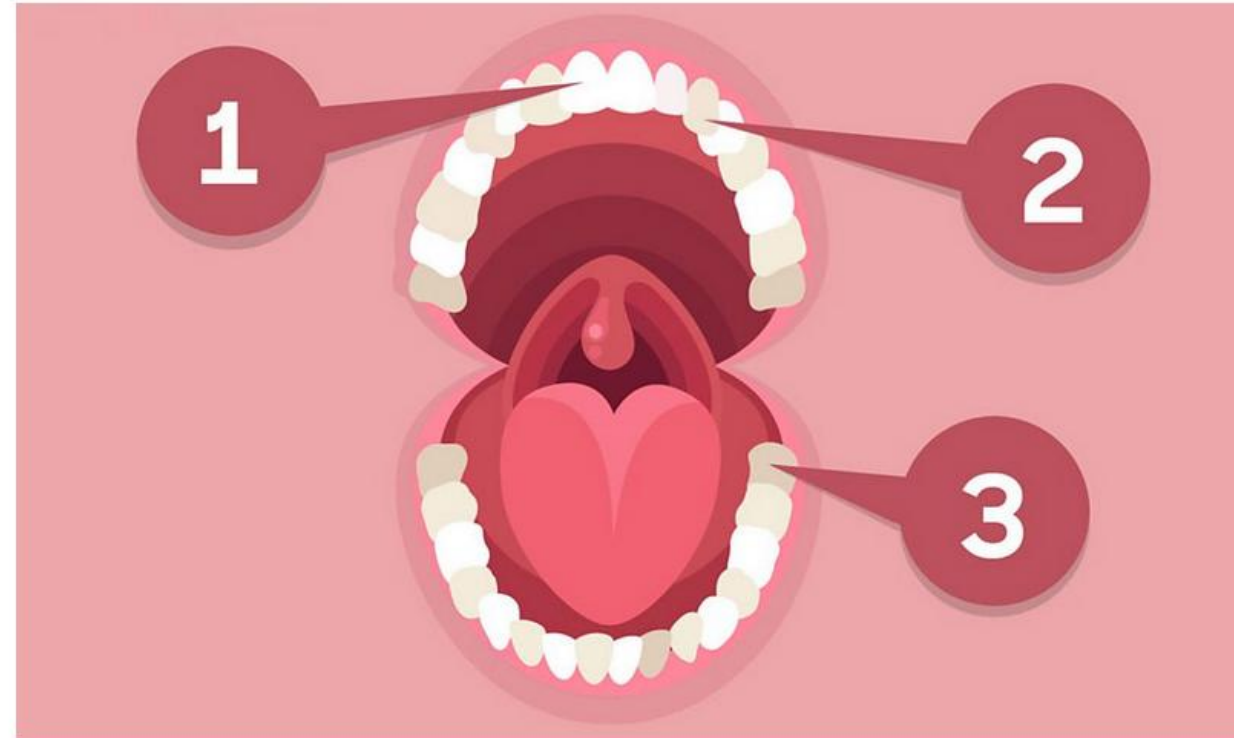
Incisors help you bite off and chew pieces of food.

2. Canines

These teeth are used for tearing and ripping food.

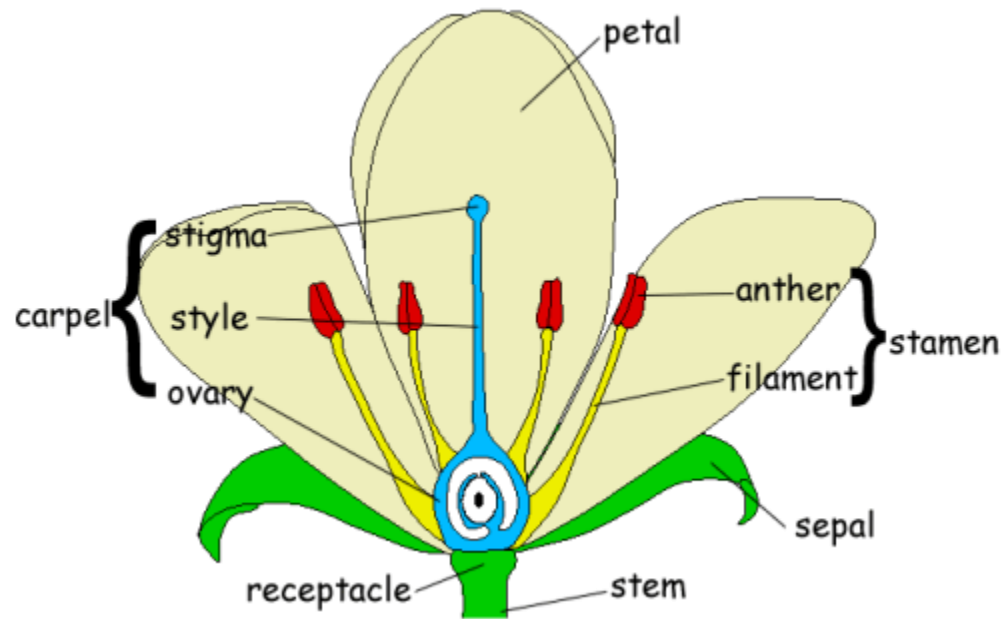
3. Molars

These help you crush and grind food.

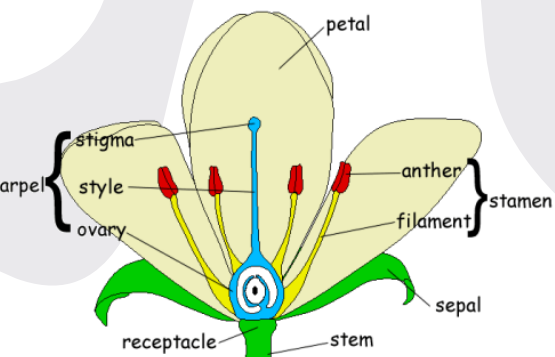

Our teeth will change with age. So, the teeth you have when you are a baby aren't the same as the one's you will have as an adult.

Words and pictures ...

The flower forms from a **bud** on the end of a pedicel or **stem**. **Sepals** cover the developing flower to protect it. The flower has coloured **petals** to attract insects. Flowers have both 'male' and 'female' reproductive parts. The male part (called the **stamen**) consists of a long **filament** with the pollen making **anthers** on the top. The pollen must travel to the female part of another plant of the same type. Insects or wind can do this. The female part (called the **carpel**) consists of three parts. The top part called the **stigma**, is where pollen sticks. The pollen will grow down through the **style**, until it reaches the **ovary**. Here it will be able to fertilize an **ovule** which will develop into a seed.

The flower forms from a **bud** on the end of a pedicel or **stem**. **Sepals** cover the developing flower to protect it. The flower has coloured **petals** to attract insects. Flowers have both 'male' and 'female' reproductive parts. The male part (called the **stamen**) consists of a long **filament** with the pollen making **anthers** on the top. The pollen must travel to the female part of another plant of the same type. Insects or wind can do this. The female part (called the **carpel**) consists of three parts. The top part called the **stigma**, is where pollen sticks. The pollen will grow down through the **style**, until it reaches the **ovary**. Here it will be able to fertilize an **ovule** which will develop into a seed.

The table describes the main parts of a flower and their functions:

Structure	Function
Sepals	Protect the unopened flower
Petals	May be brightly coloured to attract insects
Stamens	The male parts of the flower. Each consists of an anther held up on a filament
Anthers	Produce pollen grains, the male sex cells
Carpel	The female part of the flower (consists of an ovary, a stigma, and usually a style.)
Stigma	The top of the female part of the flower which collects pollen grains.
Style	The pollen tubes grow through this
Ovary	Produces and contains the female sex cells, the ovules
Ovule	Contains the female sex cell. Once fertilised an ovule becomes a seed
Nectary	Produce a sugary solution called nectar, which attracts insects

Multimodal exploration

Hands on, eyes on, attention on...
Communication between peers
and with the subject...
Language contextualised,
repeated, meaningful

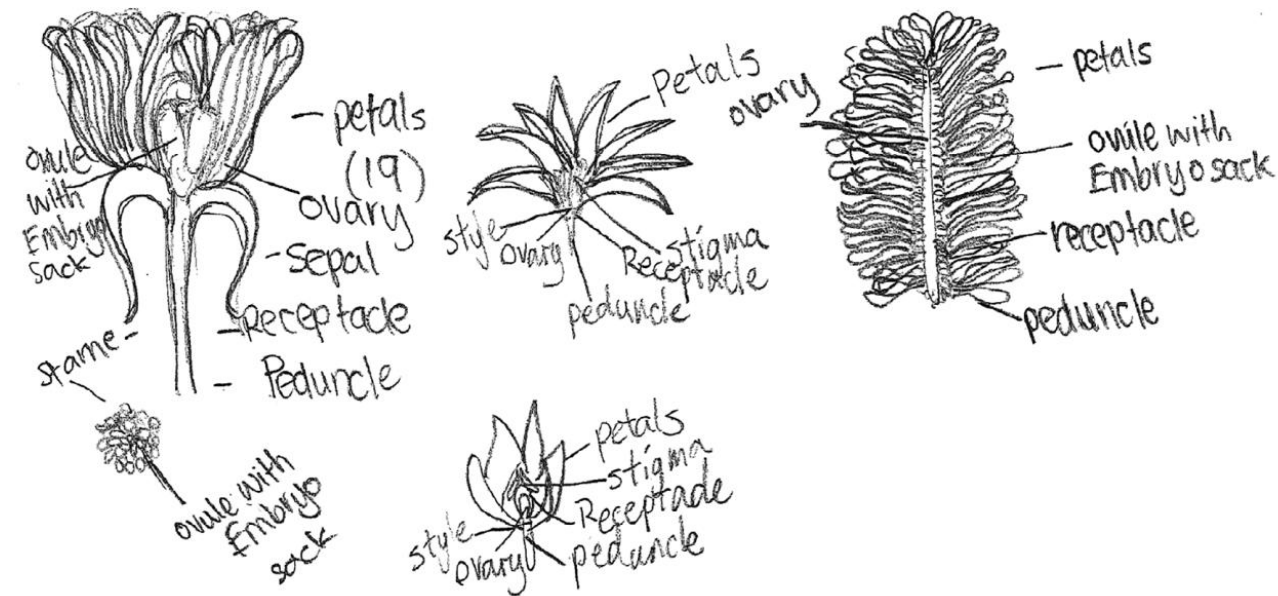

FIGURE 2 Annotated drawings of a variety of flower reproductive structures

Miksi piirtää?

Piirtäminen on luova prosessi, joka mahdollistaa **merkitysten poimimisen, testaamisen, tarkastelun, tarkistamisen ja vakiinnuttamisen**, olivat nämä merkitykset sitten tarkoitettuja, tahattomia tai tilanteessa ilmaantuvia. Näin oppija voi piirtämällä käydä läpi **päätelyprosesseja**.

Piirtämällä voi herättää ja tukea oppijoiden käsitteellistä ajattelua ja mallipohjaista päätelyä. Piirtäminen tekee **ymmärtämisen näkyväksi**. Se myös hidastaa tahtia ja luo **tilaa ajattelulle**.

Tässä aktiviteetissa piirtäminen on yhdenlaista tieteellistä lukutaitoa ja auttaa konkretisoimaan kieltä ja kontekstualisoimaan tiedonalan puhetta, joka voisi muuten jäädä abstraktiksi ja vieraaksi.

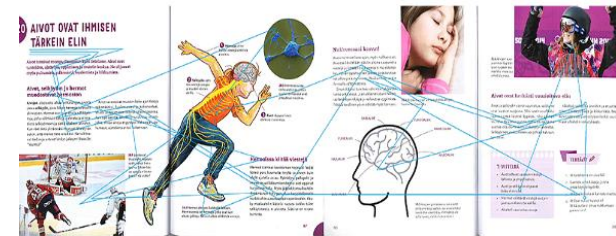
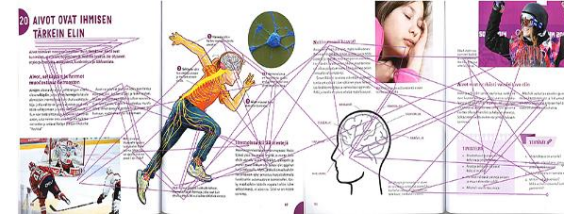
ITSENÄISESTI

Otsikko:
Millaisen kokeellisen työn teitte?
Tehtävänäme oli selvittää...
Teimme kokeen, jossa...
Ensiksi...
Sitten...
Lopuksi...
Hypotesimme oli, että...

Mitä havaitsitte työssä?
Tärkeimpiä havaintojamme olivat...
... mistä päätelimme, että...
Lisäksi...

Miten kokeenne onnistui? Miten tuloksia voi käyttää / soveltaa?
Mielestämme koe onnistui hyvin/huonosti, koska...
Koetulosta voi käyttää / soveltaa... / Tuloksella on merkitystä... (mihin?)

English	UrDU	Pictur
Lungs	پھیپھڑے	
Kidneys	شندے	
heart	دل	

KONKREETTISISTA,
TUTUISTA AIHEISTA

MYÖS
ABSTRAKTEISTA,
VIERAISTA
AIHEISTA

OPETTAJAN TAI
KAVERIN TUELLA

Otsikko:
Millaisen kokeellisen työn teitte?
Tehtävänäme oli selvittää...
Teimme kokeen, jossa...
Ensiksi...
Sitten...
Lopuksi...
Hypotesimme oli, että...

Mitä havaitsitte työssä?
Tärkeimpiä havaintojamme olivat...
... mistä päätelimme, että...
Lisäksi...

Miten kokeenne onnistui? Miten tuloksia voi käyttää / soveltaa?
Mielestämme koe onnistui hyvin/huonosti, koska...
Koetulosta voi käyttää / soveltaa... / Tuloksella on merkitystä... (mihin?)

ITSENÄISESTI

hakeutui välitunnilla suomenkieliseen
kaveriporukkaan, ei jäänyt yksin

nauroi kaverin kertomalle vitsille

pyysi kumia lainaksi vierustoverilta

kertoi luokkakaverille, mitä on ruokana

näytti kaverille hauskan tiktok-videon

löysi oppikirjasta oikean sivun
ja neuvoi sen myös kaverille

kopioi muistiinpanot
vihkoon

yritti ymmärtää oppikirjan tehtävää
ilman käännossovellusta

osasi hyvin matematiikan
tehtäviä

etsi opiskeltavasta aiheesta tietoa
omalla äidinkielellään
ymmärtääkseen oppitunnilla
puhuttua

KONKREETTISISTA,
TUTUISTA AIHEISTA

MYÖS
ABSTRAKTEISTA,
VIERAISTA
AIHEISTA

löysi
tietokoneluokkaan

pääsi välitunnilla mukaan
pelaamaan pingistä

ymmärsi ilmoituksen rinnakkaisluokan
myyjäisistä

pääsi mukaan keskusteluun UMK:sta
ja sai selville, että Käärjä oli
Suomen Euroviisu-finalisti

kertoi innoissaan kotimaansa
kasveista ja kaloista

osasi vastata terveystiedon tehtävään (*riittävä
uni*) omin sanoin yhteistyössä parin kanssa

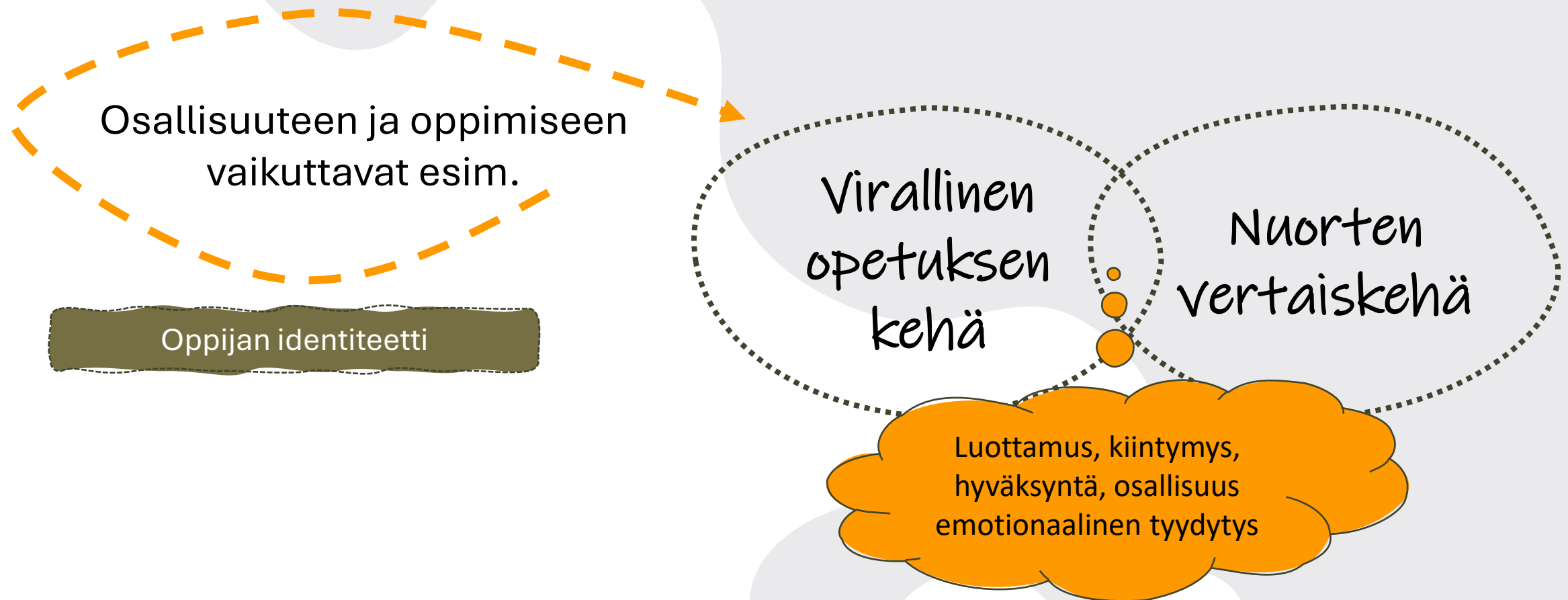
ymmärsi biologian oppikirjatekstistä
aiheen ja löysi ohjatusti pääkäsitteen
ekosysteemi

OPETTAJAN TAI
KAVERIN TUELLA

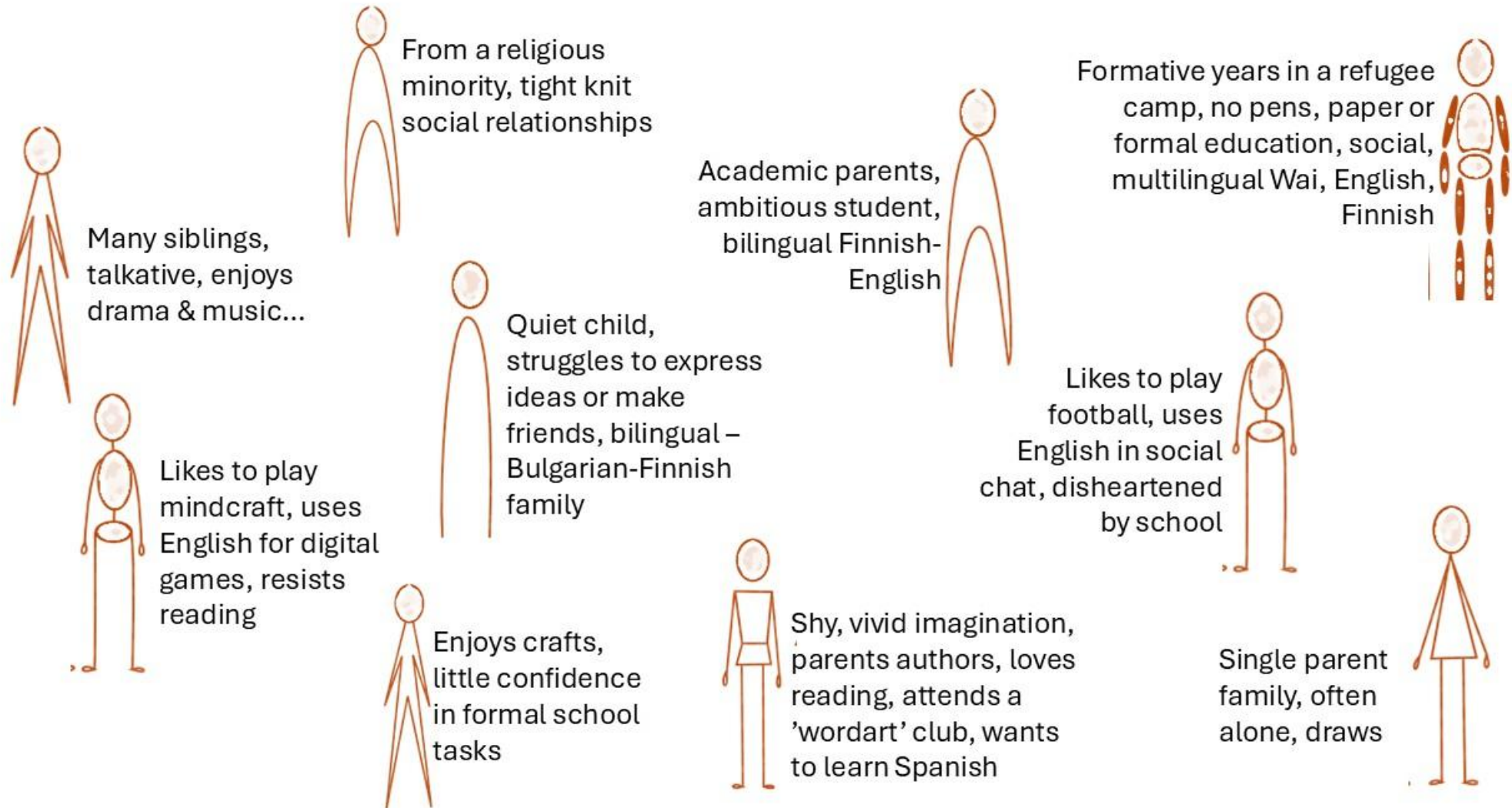
kysyi, mitä *tangentti* tarkoittaa, kun
opettaja meni viereen luokassa

Miten opettajana tukisit Hamidin osallisuutta luokassa?

Monikielinen ryhmä oppimisyhteisönä

Every class of students is made up of different individuals

Kielitietoisen pedagogiikan askelmerkit

HAMID

Huom!

Kielitietoinen pedagogiikka ei ole valmis resepti tai malli monikielisten ryhmien opetukseen vaan asenne ja valmius kohdata oppilaat aina uudelleen ja rakentaa yhdessä tietoa eri oppiaineissa.

Kuva: Linda Saukko-Rauta

Tunne ja ymmärrä oppilaat yksilöinä - Oppijan identiteetti

Tunne oppilaidesi taustat – mutta älä kategorisoi ryhminä, ymmärrä yksilöinä

Osallisuuteen ja sitä myöten oppimiseen vaikuttavat mm.

sosioekonominen tausta (PISA 2022)

ikä (esim. herkkyys oppia kieliä Abrahamsson & Hyltenstam 2008)

maahanmuuttoikä (esim. Åslund ym. 2009)

oppimisympäristöt ja sosiaaliset verkostot (esim. Aarsæther & Hui, 2021, PISA 2022)

aiempi koulupolku ja taidot; mitä taitoja tunnistamme?

(esim. Ennser-Kananen 2023)

kielellinen tausta, taustamaa (esim. kielen ja kulttuurin etäisyys suomesta, Kaivapalu 2005; Suni 2008; Honko & Mustonen 2018; PISA 2022)

etninen ja kansallinen tausta (vältä stereotypiat mutta myös väitteet värisokeudesta!)

(Esim. Kurki 2019, Mustonen & Aalto 2023)

sukupuoli, uskonto (esim. Mäkelä ja Peura 2023, Mustonen 2021)

oleskelulupatyyppe, maahanmuuttosyy, elämäntilanne... (esim. Järvinen 2023; Kaukko ym. 2023);

pakolaistausta (Markkula et al 2017; Reavell & Fazil 2017; Castaneda et al. 2018; Dryden-Peterson 2019)

Miten voit rakentaa ymmärrystä ja luottamusta ryhmässä, niin että opit tuntemaan oppilaasi? Mitä opettajan on eettistä selvittää ja miksi?

Tue osallistumista arviointitiedon pohjalta

Huolehdi
turvallisesta
tilasta
osallistua

Kiittävä palaute oppilaalle ja ryhmälle

Hyvästä asenteesta, toisten huomioon ottamisesta
Yrittämisestä ja rohkeudesta kokeilla
Kehittyneistä taidoista - sanoita ja tee näkyväksi

Tue työskentelyä ryhmissä

Ohjaa opiskelua ryhmissä, opeta ryhmätyötaitoja
Anna apufraaseja ja kielellisiä malleja keskusteluun
Ohjaa lukemaan ja kirjoittamaan, rakentamaan tietoa yhdessä
Tee tehtäviä, jotka "pakottavat" keskustelemaan ja joita kukaan ei voi tehdä yksin

Luo tilaa oppilaiden omalle puheelle teksteistä ja teemoista

Ohjaa oppilaita luomaan oma suhde aiheeseen: mitä hän itse siitä jo tietää ja ajattelee (ei oikeita tai väärä ajatuksia)

Etene opetuksessa

arkikieli ja arkikokemus → oppiaineen kieli ja käsitteet
tuettu ja yhdessä tekeminen → yksilötekeminen

Pilko haasteita pienemmiksi

Pidä vaatimustaso korkeana mutta visuaalista, havainnollista vaikeita asioita ja tarvittaessa ohjaa oppilas keskittymään pienempään määrään ydinsisältöä

Opeta lukustrategioita

Ohjaa lukemaan tavoitteen mukaisesti: Mistä löytyy tärkeä tieto? Mitä voi ymmärtää kuvien ja graafien avulla?

Tutkikaa tekstejä yhdessä ja pienryhmissä: Mistä osista teksti rakentuu? Mistä näkökulmista aihetta lähestytään? Mitkä ovat pääkäsitteet? Miten löytää niiden määritelmät?

Ohjaa kytkemään uusi tieto vanhaan

Opeta/mallinna ajattelun ja päättelyn taitoja

Harjoittele yhdessä selittämään määritelmiä ja abstrakteja käsitteitä eri tavoilla ja omin sanoin

Korosta ymmärtämisen tärkeyttä: ohjaa pois hauki on kala -tyyppisestä kopioinnista
Rohkaise olemaan epämurkuvuusalueella ja olemaan pelkäämättä virheitä

Ohjaa kirjoittamista prosessina

Opeta eri tekstilajeja: anna malleja, miten kirjoitan koevastauksen, perustelun, vertailun, viestin? (eri tekstilajien "malliluurangot", joita oppilaat voivat täydentää)

Ohjaa kirjoittamaan yhdessä ennen itsenäistä kirjoittamista

Hyödynnä erilaiset kaveritilanteet: mitä tapahtui, miten koettiin, millaiset sosiaaliset normit ja odotukset?